

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ОДЕСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ОДЕСЬКОЇ
ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою

Комунального закладу вищої освіти
«Одеська академія неперервної освіти
Одеської обласної ради
від 10 лютого 2026 р. № 1/6

Задорожна Л.К.

ПРОГРАМА

курсів підвищення кваліфікації

вчителів закладів загальної середньої освіти

**«Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу в умовах
кризи: технології та практики в другому циклі базової середньої освіти
(базове предметне навчання)»**

Одеса - 2026

Розробники: КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» (Солнцева О. А., доктор філософії, завідувачка кафедри психології, соціальної роботи та інклюзивної освіти).

Напрямок підвищення кваліфікації: подолання освітніх втрат здобувачів освіти у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання), психосоціальна підтримка і травма-інформований підхід під час навчання здобувачів освіти у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання).

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) «Навчання в умовах викликів: інструменти подолання освітніх втрат і підтримки учасників освітнього процесу». Наказ МОН України від 28.10.2025 № 1415.

Термін дії програми: з 2026 по 2031 року

Рецензенти:

Левчишена Оксана, кандидат історичних наук, старший викладач кафедри філософії освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти»

Овадюк Ірина, практичний психолог вищої категорії, Одеський ліцей 15 Одеської міської ради.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми зумовлена трансформаційними процесами в системі освіти України, які пов'язані з імплементацією Державного стандарту базової середньої освіти, що актуалізує компетентнісну спрямованість освітнього процесу, створення безпечного освітнього середовища та забезпечення психологічного благополуччя всіх суб'єктів освітньої взаємодії.

Сучасні соціальні та освітні реалії, зокрема наслідки тривалого впливу стресових чинників (військові події, соціальна нестабільність, дистанційний та змішаний формати навчання, підвищений рівень тривожності у дітей і дорослих), загострюють потребу у впровадженні системної, науково обґрунтованої та комплексної психологічної підтримки в закладах освіти.

Психосоціальна підтримка передбачає не лише реагування на кризові стани, а й реалізацію профілактичних, розвивальних, діагностичних, корекційних та консультативних заходів, спрямованих на збереження ментального здоров'я, формування стресостійкості, розвиток соціально-емоційних компетентностей, підтримку адаптаційних ресурсів учнів, педагогів і батьків.

Успішна реалізація окреслених завдань потребує високого рівня професійної компетентності педагогічних працівників, здатних працювати у межах сучасних стандартів, володіти інструментами психосоціальної підтримки, продуктивної комунікації, впроваджувати технології та практики відповідно до потреб освітнього середовища.

Саме тому розроблення та впровадження програми, спрямованої на підвищення рівня професійної готовності педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) до здійснення комплексної психологічної підтримки, є своєчасним, соціально значущим та стратегічно важливим завданням.

Програму укладено відповідно до типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) «Навчання в умовах викликів: інструменти подолання освітніх втрат і підтримки учасників освітнього процесу» (Наказ МОН України від 28.10.2025 № 1415) відповідно до вимог Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», Положення про психологічну службу системи освіти України, Державного стандарту початкової освіти, Державного стандарту базової середньої освіти, Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року.

Зміст програми є логічним продовженням Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) «Навчання в умовах викликів: інструменти подолання освітніх втрат і підтримки учасників освітнього процесу» (Наказ МОН України від 28.10.2025 № 141). Програма спрямована на вдосконалення професійних знань, умінь, навичок та способів діяльності педагогічних працівників для ефективної реалізації базового предметного навчання у другому циклі базової середньої освіти

з урахуванням актуальних вимог законодавства, соціального контексту та сучасних освітніх викликів.

Цільова група: педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання).

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: до викладання за програмою залучаються фахівці, які пройшли попередню підготовку з питань подолання освітніх втрат.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна в режимі on-line).

Мета підвищення кваліфікації: підвищення професійних компетентностей педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) для ефективної організації освітнього процесу в умовах кризових та травматичних подій шляхом опанування сучасних науково обґрунтованих методів психосоціальної підтримки учасників освітнього процесу, подолання освітніх втрат, підвищення стресостійкості, розвитку професійної рефлексії та навичок створення безпечного, підтримувального й відновлювального освітнього середовища.

Завдання підвищення кваліфікації:

сформувати цілісне розуміння психосоціальної підтримки як складової філософії Нової української школи, орієнтованої на дитиноцентризм, безпеку, добробут та розвиток життєстійкості учнів;

набути здатності ідентифікувати психосоціальні ризики, наслідки кризових та травматичних подій, що впливають на психологічний стан, поведінку та навчальну діяльність учнів;

удосконалити навички використання моніторингових інструментів (у тому числі цифрових) для виявлення психоемоційних труднощів, освітніх втрат і потреб учнів у підтримці;

розвинути здатність проектувати та реалізовувати індивідуальні й групові активності та заходи, що сприяють психосоціальній підтримці учнів, з урахуванням принципів травма-інформованого підходу та інклюзивного навчання;

підвищити готовність до створення та підтримки безпечного підтримувального та інклюзивного освітнього середовища як умови збереження психічного здоров'я учнів і подолання освітніх втрат;

удосконалити професійні вміння реагування на кризові ситуації та підтримки учнів у стресових та невизначених умовах, застосовуючи сучасні методики психосоціальної підтримки;

сприяти розвитку професійної стійкості, психоемоційної саморегуляції та готовності до міждисциплінарної взаємодії в команді педагогів і фахівців закладу освіти.

Перелік загальних та професійних компетентностей, що вдосконалюватимуться відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (Наказ МОН від 29.08.2024, № 1215): предметно-методична компетентність А2, психологічна компетентність Б1, соціальна компетентність ЗК 2, інклюзивна компетентність В1, здоров'язбережувальна компетентність В2.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

формування цілісного уявлення про психосоціальну підтримку як невід'ємну складову філософії Нової української школи, орієнтованої на дитиноцентризм, безпеку, добробут і розвиток життєстійкості учнів;

володіння здатністю своєчасно ідентифікувати психосоціальні ризики, а також наслідки кризових і травматичних подій, що впливають на психологічний стан, поведінку та навчальну діяльність учнів;

уміння застосовувати моніторингові, зокрема цифрові, інструменти для виявлення психоемоційних труднощів, освітніх втрат і потреб учнів у підтримці;

набуття практичних умінь проєктувати та реалізовувати індивідуальні й групові активності з психосоціальної підтримки з урахуванням принципів травмаінформованого підходу та інклюзивного навчання;

готовності до створення й підтримки безпечного, підтримувального та інклюзивного освітнього середовища як умови збереження психічного здоров'я учнів і подолання освітніх втрат;

удосконалення професійних навичок реагування на кризові ситуації та надання підтримки учням у стресових і невизначених умовах із використанням сучасних методик психосоціальної допомоги;

підвищення рівня професійної стійкості, психоемоційної саморегуляції та готовності до міждисциплінарної взаємодії в команді педагогів і фахівців закладу освіти.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Система та критерії оцінювання базуються на компетентнісному підході та включає проміжне тестування, опрацювання практичних кейсів та підсумковий контроль.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат про підвищення кваліфікації встановленого зразка з присвоєнням 1 кредит ЄКТС відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 (зі змінами).

Вартість: 1200 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено лекційні та практичні заняття теоретичного та методичного аспектів психосоціальної підтримки в діяльності педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання), характеристики та специфіки використання технологій психологічного супроводу, діагностичного потенціалу методів оцінювання психоемоційного стану учасників освітнього процесу, реалізації напрямів психологічної підтримки в діяльності практичного психолога, вікових та індивідуально-психологічних характеристик розвитку дітей та підлітків, міжособистісної взаємодії та комунікації в процесі психосоціальної допомоги.

Особливістю програми є використання сучасних онлайн-інструментів: Miro, Padlet, Whiteboard Fox, Ziteboard, Kahoot, Mentimeter, Mood Meter.

Самостійна робота передбачає виконання практичних робіт, міні-проектів психосоціальної підтримки учасників освітнього процесу, практичних кейсів, симуляційних практичних вправ, чек-листи моніторингу результатів напруження.

Підсумкові заходи: підсумковий тест із 24 питань.

Зміст програми складається з 2 модулів та 9 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 24 питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, 24 бали. Прогідний бал – 18. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують свідоцтво про підвищення кваліфікації.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає 30 год, з них: 8 год. – лекційні заняття, 16 год. – практична робота, 4 год. – самостійна робота, 2 год – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. КОМПЛЕКСНА СИСТЕМА ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ В РОБОТІ ПЕДАГОГА					
Тема 1.1. Освітні втрати: забезпечення якості та безперервності освітнього процесу	2	-	-	-	2
Тема 1.2. Алгоритм роботи педагога у подоланні освітніх втрат в НУШ	-	2	-	-	2
Тема 1.3. Психологічний супровід учнів в екстремальних умовах	-	2	2	-	4

Тема 1.4. Інструменти та технології профілактики освітніх втрат	2	2	-	-	4
Тема 1.5. Формування психологічної готовності педагогів до змін	2	-	-	-	2
Разом за модулем	6	6	2	-	14
МОДУЛЬ 2. БЕЗПЕЧНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР: ІНСТРУМЕНАРІЙ ПОДОЛАННЯ ТРАВМАТИЗАЦІЇ					
Тема 2.1. Вплив травми на навчання та поведінку учнів	2	-	-	-	2
Тема 2.2. Стратегії підтримки учнів, які пережили травматичні події	-	4	-	-	4
Тема 2.3. Навчання в умовах кризи: інструменти подолання освітніх втрат в контексті травмо-інформованого підходу	-	4	2	-	6
Тема 2.4. Профілактика професійного вигорання педагогів: ресурсні практики	-	2	-	-	2
Разом за модулем	2	10	2	-	14
Контрольні заходи	-	-	-	2	2
Усього	8	16	4	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. КОМПЛЕКСНА СИСТЕМА ПСИХОСОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ В РОБОТІ ПЕДАГОГА

Тема 1.1. Освітні втрати: забезпечення якості та безперервності освітнього процесу.

Психологічна підтримка у системі освіти, Закон України про освіту (2017), Закон України про повну загальну середню освіту (2020). Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (2024).

Концептуальні аспекти психосоціальної підтримки учасників освітнього процесу в умовах суспільних змін. Ключові компоненти та пріоритетні напрями забезпечення якості та безперервності освітнього процесу НУШ. Актуальні проблеми освітніх втрат, сутність освітніх та психологічних втрат у сучасному освітньому середовищі.

Тема 1.2. Алгоритм роботи педагога у подоланні освітніх втрат в НУШ.

Структуровані етапи роботи педагога щодо подолання освітніх втрат. Виявлення потреб учнів та визначення пріоритетних напрямів втручання.

Структурне підґрунтя освітніх втрат: інституційні, індивідуальні, соціальні. Сутність і причини освітніх втрат та освітніх розривів.

Алгоритм роботи педагога щодо надолуження освітніх втрат. Визначення індивідуальних потреб особистості. Планування індивідуального або групового маршруту психологічного супроводу процесу надолуження освітніх втрат. Індивідуальні та групові заходи для відновлення навчальних досягнень.

Інтерактивні та ресурсні методики для підвищення мотивації до навчання. Комплексний психосоціальний супровід. Моніторинг визначення рівня психологічних втрат. Оцінка ефективності психосоціальної підтримки та надолуження освітніх втрат.

Тема 1.3. Психологічний супровід учнів в екстремальних умовах.

Вплив екстремальних умов на психоемоційний стан учнів. Ознаки травматизації та емоційного виснаження. Вплив освітніх втрат на навчальну діяльність, поведінку та емоційний стан. Прогалини у знаннях, навичках та соціально-емоційних компетентностях учнів. Методи психологічної підтримки й травма-інформованого підходу. Психологічна підтримка (MHPSS) учасників освітнього процесу.

Формування адаптаційних стратегій у складних умовах. Вплив ресурсів особистості на ефективність подолання труднощів. Психологічні чинники підтримки стійкості та самопідтримки. Індивідуальні та групові заняття для розвитку адаптивних навичок. Техніки саморегуляції, самокорекції поведінки, релаксації. Співпраця педагогів і батьків щодо комплексної допомоги. Стратегії відновлення психоемоційної стабільності учнів.

Тема 1.4. Інструменти та технології профілактики освітніх втрат.

Моніторинг рівня освітніх втрат, ступінь впливу психологічної травми на різні сфери розвитку особистості. Опитувальники, спостереження та цифрові платформи для оцінки освітніх втрат. Виявлення учнів із високим ризиком освітніх втрат та стресових реакцій.

Планування превентивних заходів. Системне та об'єктивне оцінювання ефективності заходів з реагування на психологічні наслідки освітніх втрат, їх удосконалення, коригування. Фасилітаційні, коучингові та інтерактивні методики надолуження освітніх втрат. Моніторинг динаміки змін у мотиваційній сфері, самооцінці, навичках навчальної діяльності, комунікативних навичок учнів.

Тема 1.5. Формування психологічної готовності педагогів до змін.

Інтеграція нових освітніх технологій у навчальний процес. Стресостійкість та адаптивність педагогів у періоди освітніх реформ. Тренінги, супервізії та ресурсні практики для підтримки професійної готовності до змін.

Стрес-менеджмент: основи подолання стресів у роботі педагога. Усвідомлення власних сильних сторін та ресурсів. Навички управління емоційним станом та підтримки учнів. Командна взаємодія та колегіальна підтримка. Підвищення ефективності взаємодії з учнями та колегами в умовах невизначеності.

МОДУЛЬ 2. БЕЗПЕЧНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР: ІНСТРУМЕНАРІЙ ПОДОЛАННЯ ТРАВМАТИЗАЦІЇ

Тема 2.1. Вплив травми на навчання та поведінку учнів

Поняття та закономірності безпечного освітнього середовища в закладі освіти. Модель побудови безпечного освітнього простору НУШ. Фізична, психологічна, інформаційна та емоційна безпека учасників освітнього процесу. Принципи травма-інформованого підходу та інклюзивності. Створення підтримувального середовища.

Правила взаємодії та підтримки в навчальному середовищі. Навички конструктивного спілкування та взаємоповаги. Профілактика конфліктів та негативних соціально-психологічних проявів. Стимулювання позитивного соціально-психологічного клімату. Підтримка групової динаміки та колективної взаємодії.

Тема 2.2. Стратегії підтримки учнів, які пережили травматичні події.

Індивідуальні потреби учнів з особливостями розвитку. Рівний доступ до ресурсів та освітніх можливостей. Особливості підготовки дітей з ООП до реагування на надзвичайні ситуації. Визначення перешкод щодо відновлення психологічного стану, шляхів компенсації інклюзивних стратегій реагування. Адаптації та модифікації навчального процесу. Методи психологічної підтримки та профілактики загострення симптомів.

Індивідуальні та групові втручання для подолання освітніх втрат. Соціальна інтеграція та розвиток навичок співпраці. Координація роботи команди психолого-педагогічного супроводу. Оцінка ефективності заходів і прогресу учнів. Роль педагогів та батьків у стабілізації психоемоційного стану дитини з особливими освітніми потребами.

Тема 2.3. Навчання в умовах кризи: інструменти подолання освітніх втрат в контексті травмо-інформованого підходу.

Розвиток адаптативних механізмів життестійкості: стратегічні техніки. Поняття життестійкості та її роль у подоланні стресу. Формування адаптаційних стратегій в контексті травмо-інформованого підходу. Вплив ресурсів особистості на ефективність подолання освітніх втрат, адаптивна поведінка у кризових ситуаціях. Сучасні методи стабілізації психоемоційного стану особистості у травмо-інформованому підході. Інструменти психологічної стабілізації, навички

стресостійкості, практики відновлення емоційного балансу. Техніки саморегуляції, релаксації та когнітивного переосмислення.

Групові та індивідуальні заняття для зміцнення психологічних ресурсів надолуження освітніх втрат. Стратегічні вправи для підвищення внутрішньої стійкості. Саморегуляція та самокорекція психоемоційного стану. Оцінка ефективності технік у щоденній практиці.

Тема 2.4. Профілактика професійного вигорання педагогів: ресурсні практики.

Профілактика професійного вигорання та перевтоми. Створення стійкого та безпечного освітнього середовища. Складові феномену резиліентності. Підтримка ментального здоров'я педагогів: психологічні прийоми, технік. Методи релаксації, ресурсні вправи та коучингові підходи.

Формування культури психологічного благополуччя (well-being) та професійної стійкості. Групові сесії для обміну досвідом та підтримки колег. Навички усвідомленого управління емоційним станом. Інтеграція практик психосоціального благополуччя в освітні програми, внутрішню політику та повсякденну діяльність закладу освіти. Розгляд практичних кейсів професійного вигорання педагогів.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Розробити мапи ключових компонентів забезпечення безперервності освітнього процесу НУШ в подоланні освітніх втрат класу або групи.
2. Визначити шляхи відновлення соціально-емоційних ресурсів учнів, застосовуючи вправу «Мішень реакцій».
3. Розробити групове заняття для відновлення ключових навичок комунікації учнів з освітніми втратами.
4. Змоделювати ситуацію щодо співпраці педагога з практичним психологом та батьками учнів з ООП у подоланні освітніх втрат.
5. Підготувати чек-лист моніторингу результатів надолуження освітніх втрат учнів 8-9 класів.
6. Скласти інтерактивне заняття «Виявлення ознак емоційного стресу та травматизації в учнів».
7. Створити сценарій групової підтримки для учнів у кризовій ситуації з використанням травма-інформованого підходу.
8. Розробити практичний кейс «Оцінка рівня освітніх втрат учнів за допомогою опитувальників та тестів».
9. Створити міні-проект «Реалізація програми підвищення стресостійкості педагогів».

10. Розробити практичний кейс «Симуляція екстремальної ситуації, обговорення реакцій».
11. Проаналізувати ефективність заходів інклюзивної підтримки з використанням методу критичних інцидентів.
12. Скласти план адаптації до змін в освітньому процесі дитини ВПО.
13. Розробити групових ресурсних сесій для психосоціальної підтримки учнів 8-9 класів.
14. Провести аналіз рівня психоемоційного здоров'я педагогів та створити план психосоціальної підтримки.
15. Розробити кейс-стаді «Формування моделі безпечного освітнього простору в школі».

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Державний стандарт базової середньої освіти: Постанова КМ України від 30 вересня 2020р. № 898. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavniy-standart-bazovoi-serednoi-osviti>
2. Наказ МОНУ № 509 від 22.05.2018 «Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>
3. Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі: Указ Президента України від 25.05.2022 р. № 195/2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2020#Tex>
4. Положення про психологічну службу у системі освіти України (наказ Міністерства освіти і науки України від 22 травня 2018 року № 509, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 31 липня 2018 року за № 885/32337). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>
5. Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні: лист МОН №1/3737-22 від 29.03.22 р. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zabezpechennya-psihologichnogo-suprovodu-uchasnikiv-osvitnogo-procesu-v-umovah-voyennogo-stanu-v-ukrayini>
6. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
7. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 р. № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

Основна література

1. Грандт В. В. Психологія травмуючих ситуацій: навчальний посібник. Запоріжжя, 2024. 107 с. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/handle/12345/24033>
2. Кокун О.М. Життестійкість і резилієнтність людини в сучасному світі: теорія, дослідження, практика: монографія. Київ. 2025. 224с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/744751/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_%D0%9A%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BD.pdf
3. Особливості організації інклюзивного навчання в закладі освіти: методичний посібник. / Н.В. Заварова, О.А. Солнцева, І.М. Орленко, К.М. Павленко. Одеса: Удача, 2020. 248 с.
4. Професійне зростання та емоційна підтримка педагогів: навч.-метод. посіб. Богданов С. О., Залеська О. В., Федорець О. В., Ключко К. Є., Флярковська О. В. Київ: ПУЛЬСАРИ, 2021. 54 с. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/7cad2a2e-5359-4870-9a06-189b01b89990/content>
5. Психологічна безпека освітнього середовища: методи, технології, шляхи формування: практичний посібник / авт. кол: В. В. Байдик, Ю. П. Гопкало, І. О. Корнієнко, Н. В. Лунченко, Ю. А. Луценко, Р. А. Мороз, М. В. Саврасов; за наук. ред. Н. В. Лунченко. НАПН України, Укр. наук.- метод. центр практ. психол. і соц. роботи. Київ: УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2024. 134 с. URL: <https://surl.li/zgixmk>
6. Рекомендації щодо організації програм з надолуження освітніх втрат. МОН України: веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2023/07/31/Unicef.Immmediate.actions.frame.proofreading.ua.1-31.07.2023.pdf>
7. Титаренко Т. М. Психологічне здоров'я особистості: засоби самопомоги в умовах тривалої травматизації: монографія. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2018. 160 с.
8. Топузов О. М., Головка М. В., Локшина О. І. Освітні втрати в період воєнного стану: проблеми діагностики та компенсації. Український педагогічний журнал. 2023. No 1. С. 5–13. URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2023-1-5-13>

Додаткова література

1. Солнцева О.А. Організація психологічного супроводу підтримки ментального здоров'я фахівців у сфері освіти. *Педагогічна наука і освіта у сучасному вимірі: проблеми та перспективи розвитку*: матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. уч., м. Одеса, 16 трав. 2025 р. / КЗВО «ООАНОООР» / за заг. ред. В.В. Ягоднікової. Одеса: видавець Букаєв В.В., 2025. С. 46-48.
URL: <https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/5e6f74a5-764e-4cae-ab2c-fda9fbbb3aee/content>
2. Солнцева О.А. Психологічна підтримка та емоційне відновлення в роботі з травмою та стресом: фокус міжнародного досвіду. *Професійна компетентність педагога: методологія, теорія, методика, практика*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (07 лист. 2025 р. М. Одеса), 2025. С. 40-44. URL: <https://dspace.oano.od.ua/server/api/core/bitstreams/47787510-8bab-4f5d-830d-037852828816/content>
3. Шпак М.М. Стресостійкість особистості в дискурсі сучасних психологічних досліджень. *Габітус*. 2022. Вип. 39. С.199-204.
http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/27825/1/Shpak_Habitus_2022.pdf